

# **Тема 3. Фінансовий облік інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів**

## **План**

1. Визнання та класифікація ІНМА та НА в бухгалтерському обліку
2. Документальне оформлення операцій з ІНМА та НА
3. Визначення первісної вартості ІНМА та НА
4. Особливості обліку амортизації ІНМА
5. Облік вибуття ІНМА та НА
6. Відображення ІНМА та НА у фінансовій звітності

# **1. Визнання та класифікація ІНМА та НА в бухгалтерському обліку**

П(С)БО 7 «Основні засоби» - ІНМА

П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та

П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» -  
нематеріальні активи

## **Об'єкт ІНМА та НА визнається активом,**

**КОЛИ:**

- існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта, і
- його вартість може бути достовірно визначена.

# Для цілей бухгалтерського обліку ІНМА класифікуються за такими групами:

- бібліотечні фонди;
- малоцінні необоротні матеріальні активи;
- тимчасові (нетитульні) споруди;
- природні ресурси;
- інвентарна тара;
- предмети прокату;
- інші необоротні матеріальні активи.

# Рахунок 11 «ІНМА»

- надходження ІНМА (придбаних, створених, безоплатно отриманих), які обліковуються за первісною вартістю;
- сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (добудова, модернізація, модифікація, дообладнання, реконструкція), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта ІНМА;
- сума дооцінки вартості об'єкта ІНМА

Вибуття ІНМА внаслідок:

- продажу;
- безоплатної передачі;
- невідповідності критеріям визнання активом;
- часткової ліквідації об'єкта ІНМА;
- уцінки ІНМА

Кожній окремій групі об'єктів ІНМА  
відповідає один із субрахунків до рахунку  
**11 «Інші необоротні матеріальні активи»**

- 111- Бібліотечні фонди;
- 112 - Малоцінні необоротні матеріальні активи;
- 113 - Тимчасові (нетитульні) споруди;
- 114 - Природні ресурси;
- 115 - Інвентарна тара;
- 116 - Предмети прокату;
- 117 - Інші необоротні матеріальні активи.

**Нематеріальний актив** — немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

**Нематеріальні активи** поділяють на групи —  
однотипні за призначенням та використанням  
активи:

1. Права користування природними ресурсами
2. Права користування майном
3. Права на комерційні позначення
4. Права на об'єкти промислової власності
5. Авторське право та суміжні з ним права



Кожній окремій групі об'єктів НА відповідає один із субрахунків до рахунку **12 «Нематеріальні активи»**

121 Права користування природними ресурсами

122 Права користування майном

123 Права на комерційні позначення

124 Права на об'єкти промислової власності

125 Авторське право та суміжні з ним права

127 Інші нематеріальні активи

**Гудвіл** — це перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання

Гудвіл виникає лише в результаті придбання цілісного майнового комплексу (підприємства) іншим підприємством (чи декількома підприємствами) та в результаті здійснених витрат.

**Негативний гудвіл** — перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань над вартістю придбання на дату придбання

Інформація про гудвіл відображається на рахунку  
**19 «Гудвіл»**

191 Гудвіл при придбанні

193 Гудвіл при приватизації (корпоратизації)

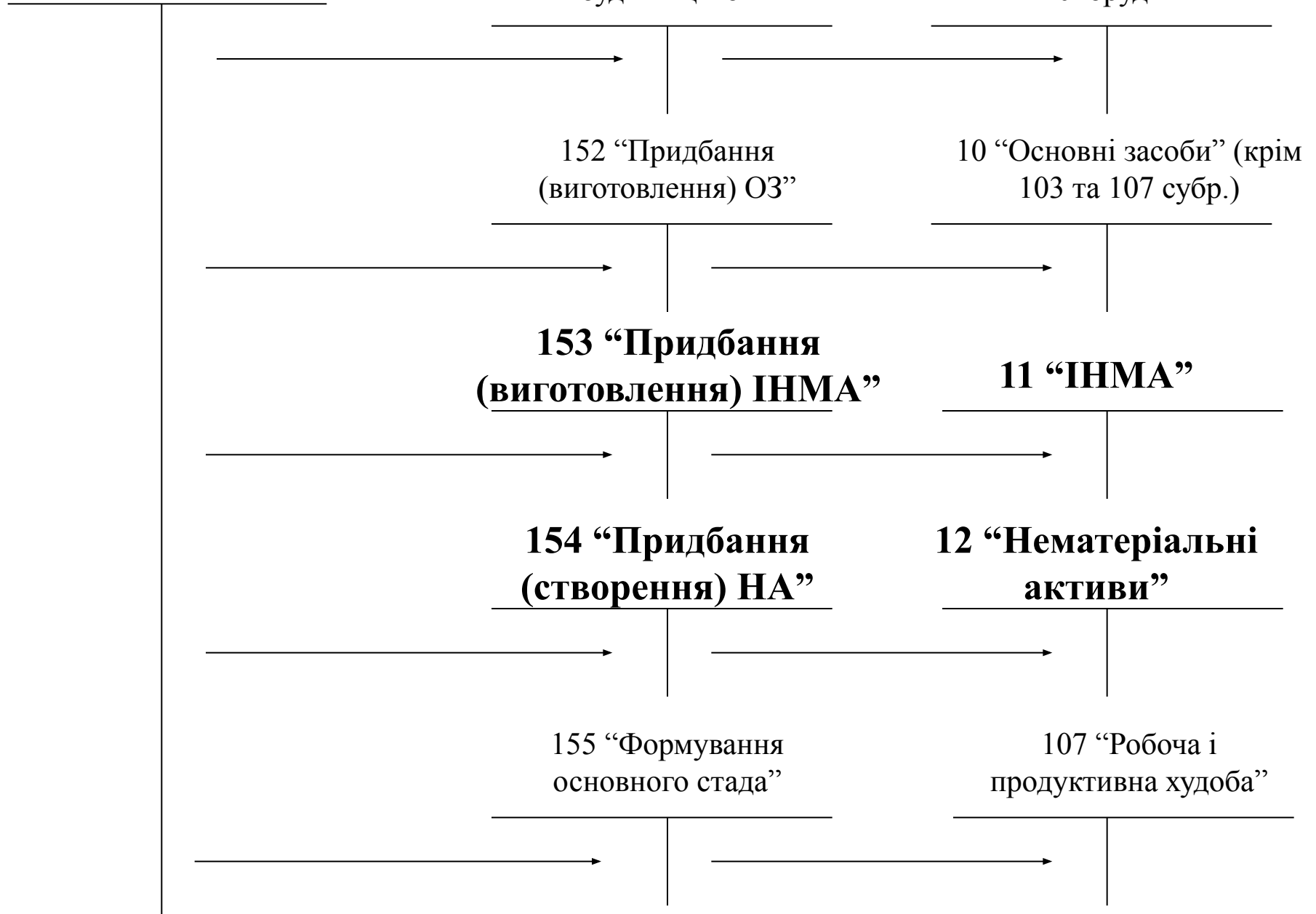
# Рахунок 15 “Капітальні інвестиції”

---

Збільшення витрат на  
придбання або  
створення ІНМА та НА

Зменшення витрат у зв’  
язку із введенням в дію,  
прийняттям в  
експлуатацію  
придбаних або  
створених ІНМА та НА

Рахунки активів і зобов'язань



## **2. Документальне оформлення операцій з ІНМА та НА**

Операції з ІНМА та НА в обліку оформляються первинними документами, що визначені наказом Державної служби статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» №352 від 29.12.1995р.

### 3. Визначення первісної вартості ІНМА та НА

<b>Шляхи надходження ІНМА та НА</b>	<b>Первісна вартість ІНМА та НА</b>
1. Придбання за грошові кошти	Витрати на придбання
2. Безоплатне одержання	Справедлива вартість на дату отримання
3. Внесення до статутного капіталу	Погоджена засновниками (учасниками) підприємства справедлива вартість
4. Створення власними силами	Прямі та накладні витрати, що пов'язані зі створенням активу
5. Зарахування з виготовленої продукції (товарів)	Собівартість активу, яка визначається згідно з П(С)БО 9 “Запаси” та 16 “Витрати”
Обмін на подібний об'єкт	Залишкова вартість переданого об'єкта (справедлива вартість об'єкта)
Обмін на неподібний об'єкт	Справедлива вартість переданого об'єкта, збільшена (зменшена) на суму грошових коштів або їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
<b>Придбання ІНМА (НА) за грошові кошти</b>			
1	Оприбутковано ІНМА (НА), придбані у постачальника	153 (154)	631
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	631
3	Відображено додаткові витрати, пов'язані з придбанням ІНМА (НА)	153 (154)	685
4	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	685
5	Введено в експлуатацію ІНМА (НА)	11 (12)	153 (154)
<b>Безоплатне одержання ІНМА (НА)</b>			
1	Оприбутковано безоплатно одержанні ІНМА (НА)	11 (12)	424
<b>Внесення ІНМА (НА) до статутного капіталу</b>			
1	Відображено внесок учасників до статутного капіталу	46	40
2	Оприбутковано ІНМА (НА) від учасників	11 (12)	46
<b>Створення ІНМА (НА) власними силами</b>			
1	Відображено витрати на створення ІНМА (НА)	153 (154)	66,65,20
2	Введено в експлуатацію ІНМА (НА)	11 (12)	153 (154)



## **4. Особливості обліку амортизації ІНМА**

Підприємства можуть проводити нарахування амортизації ІНМА (крім малоцінних необоротних матеріальних активів та бібліотечних фондів) із застосуванням **прямолінійного та виробничого методів нарахування амортизації.**

*(п.27 П(С)БО 7 “Основні засоби”)*

**Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів може нараховуватися такими двома методами:**

- в першому місяці використання об'єкта 50 % його вартості амортизується, а решта 50% вартості амортизується у місяці вилучення з активів;
- в першому місяці використання об'єкта амортизується 100 % його вартості.

<b>Зміст господарської операції</b>	<b>Дт</b>	<b>Кт</b>
Нарахування амортизації ІНМА:		
- виробничого призначення	23, 91	132
- адміністративного призначення	92	132
- що забезпечують збут продукції	93	132
- соціально-культурного призначення	94	132

## **5. Облік вибуття ІНМА та НА**

### **Шляхи вибуття ІНМА та НА:**

- реалізація ІНМА та НА;
- безоплатна передача;
- внесок до статутного капіталу іншого підприємства;
- обмін на подібні та неподібні об'єкти;
- списання ІНМА та НА.

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
<b>Реалізація ІНМА (НА)</b>			
1	Відображено дохід від реалізації ІНМА (НА)	361	746
2	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ	746	641
3	Списано суму накопиченого зносу ІНМА (НА)	132	11 (12)
4	Списано залишкову вартість ІНМА (НА)	976	11 (12)
<b>Безоплатна передача ІНМА (НА)</b>			
1	Списано суму накопиченого зносу ІНМА (НА)	132 (133)	11 (12)
2	Списано залишкову вартість ІНМА (НА)	976	11 (12)
3	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ	976	641
<b>Списання ІНМА (НА)</b>			
1	Списано суму накопиченого зносу ІНМА (НА)	132	11 (12)
2	Списано залишкову вартість ІНМА (НА)	976	11 (12)
3	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ	976	641

## Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
<b>I. Необоротні активи</b>			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
<b>Усього за розділом I</b>	<b>1095</b>		

*Дякую за увагу!*